

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szabó Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a Michalik György jogtanácsos által képviselt alperes ellen közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt a Gyulai Munkaügyi Bíróság 2.M.345/2010/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Gyulai Munkaügyi Bíróság 2.M.345/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt napon belül - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A Dél-alföldi Munkavédelmi Felügyelőség ellenőrei a felperesi társaság sz. telephelyén és a b. székhelyén ellenőrzést tartottak, amelynek során számos munkaügyi szabálytalanság feltárására került sor. Erre figyelemmel az alperes 1.500.000 forint munkavédelmi bírsággal sújtotta a felperest. Az elsőfokú hatóság a határozatában megállapította, hogy a munkáltató a szállópor-korom irritáló hatása ellen védőszemüveget és F. típusú porálarcot, továbbá az 1-es karcinogén rákkeltő kátrány, szénkátrány bőrre kerülése ellen védőkesztyűt ír elő, azonban a test védelmét szolgáló védőeszközt nem szabályoz, és nem biztosít a kéményseprő munkakörben dolgozó munkavállalók részére megfelelő védőeszközt. Hangsúlyozta, hogy a munkáltató csak munkaruhát ad a munkavállalói számára, amelyeket otthonukban tisztítanak, ráadásul azok az EK megfelelőségi nyilatkozattal sem rendelkeznek, védelmi képességük nem igazolt. A közigazgatási határozatban foglaltak szerint a foglalkoztató a mulasztásával megsértette az Mvt. 42. § b) pontjában, 54. §-ának (1) bekezdés a), b) pontjában, továbbá az 56. §-ban foglaltakat, a 65/1999. (XII.22.) EüM rendelet 3. § (1) bekezdésében, a 4. § (5) bekezdésében, valamint a 8. § (1) bekezdésében, és a (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat. Sérültek továbbá a 26/2000. (IX.30.) EüM rendelet 7. § (4) bekezdés i) pontjában foglalt előírások is. Az OMMF Elnöke, mint másodfokú hatóság a munkavédelmi bírságról szóló határozatot megvizsgálta, és 7218-2/2009-5020/G. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes a keresetében a fizetési kötelezettség alóli mentesítését, és az alperes perköltségben történő marasztalását kérte. Rámutatott arra, hogy a foglalkozás-egészségügyi szolgáltató által előírt kémiai kockázatbecsléssel rendelkezik, és ezen szakvélemény alapján határozta meg a munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi intézkedéseket, azaz megfelelő szakértő bevonásával megfelelő körültekintéssel és elvárható gondossággal járt el. Vitatta, hogy a munkavállalók, illetve családtagjaik

súlyos egészségügyi kockázatnak voltak kitéve. Az ÁNTSZ Sz. városi intézete a munkaruhák használatáról, tárolásáról és tisztításáról szóló intézkedési tervet jóváhagyta. A Gyulai Munkaügyi Bíróság 2.M.345/2010/4. számú ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest 50.000 forint perköltség viselésére kötelezte. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján az volt megállapítható, hogy a felperesi foglalkoztató a hét telephelyén kéményseprő munkakörben alkalmazott munkavállalóinak F. típusú porálarcot, védőszemüveget, és védőkesztyűt bocsátott a rendelkezésükre, emellett a munkavállalói számára munkaruhát adott, amelyek tisztításáról a munkavállalók gondoskodtak akként, hogy azt otthonukba hazavitték, és a mosás ott történt.

A bíróság az ítéletének meghozatala során dr. U.GY. szakvéleményét vette alapul. Kiindulási alapként rögzítette, hogy a kéményseprői munka rákrizikós tevékenység, a kéményseprők munkavégzés közben kombinált expozíciónak vannak kitéve. A korom mellett szervetlen és oldékony, szerves komponensek is veszélyt jelentenek az ezen munkakörben alkalmazott munkavállalókra, az egészségkárosító ágensek belégzéssel és bőrön át felszívódással is a szervezetbe kerülhetnek. A munkaügyi bíróság kiemelte, hogy a felperes általa sem vitatottan kvantitatív kockázatelemzéssel nem rendelkezik, pedig ennek megléte a foglalkoztató feladata lett volna, mulasztása kétséget kizáróan megállapítható volt. A szakértői vélemény tükrében a fej és a nyak védelme sem teljes egészében megoldott figyelemmel arra, hogy a védőszemüveg és az F. típusú porálarc együttesen sem nyújt teljes körű védelmet. A munkaügyi bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a karcinogénnal szennyezett öltözetet nem szabad hazavinni, ezt meg kell tiltani, ennek elmulasztásával a felperes a 65/1999. (XII.22.) EüM rendelet 8. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi előírást sértette meg. A felperes a felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének az OMMF perben vitatott határozataira is kiterjedő megváltoztatását, és a munkavédelmi bíróság törlését kérte. Álláspontja szerint a periratok között megtalálható és a bíróság által a tényállás alapjául szolgáló ÁNTSZ sz. intézete és a felperes közötti levélváltás a felperesi álláspont alátámasztását jelenti. A levelezésből kitűnik, hogy a felperesi társaság különböző, az ÁNTSZ-hez becsatolt intézkedési tervekkel, belső szabályzatok kiadásával, valamint a rákkeltő anyagok expozíciójára is kiterjedő kockázateértékeléssel az előírásoknak eleget tett, amit az illetékes hatóság tudomásul vett. Így a bizonyítékok okszerű mérlegelésével nem állapítható a marasztaló határozat megalapozottsága. Az alperes semmilyen formában nem bizonyította azon állítását, hogy a felperesi munkavállalókat a test egész felületét érintő expozíció éri, erre vonatkozóan nem folyt bizonyítás. A felperes a munkáltatói kockázatelemzés elkészítése során előzetesen kikérte a munkaegészség szempontjából a kockázatelemzés elkészítésének idején hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ÁNTSZ megyei szervezetének véleményét, és a kockázatelemzésre, valamint a munkaruha és védőruha kiadás

rendjére is kiterjedő jóváhagyását az illetékes hatóságtól megkapták, amelyet a jelen perben bizonyítottak. A felperes álláspontja szerint az alperes megsértette a Ket. 72. § (1) bekezdésének e) pontjában foglaltakat. Az alperes akkor járt volna el a preambulumában előírt, az önkéntes jogkövetés elősegítésére irányuló alapelv szellemében, ha nem azonnali bírságot szab ki egy vélelmezett jogsértés miatt, hanem felhívja a felperest arra, hogy a kockázatelemzés helyességét mérési eredményeken alapuló újabb kockázatelemzéssel támassza alá. Az alperesi magatartás egyébként ellentétes a Ket. 1. §-ának (2) bekezdésében rögzített - egyebek mellett - az ügyféllel való együttműködésre irányuló kötelezettségével is. A szerzett jogok védelmére vonatkozó alapelvvel is ellentétesek a határozatok, mivel az alperes jogelődje által jóváhagyott kockázatelemzés alapján készítette el a felperes a védőeszközök kiadására vonatkozó munkáltatói utasítást, amely megalapozottságát az alperes a határozatával vitatja. Az előzetes konzultációk és a mérési eredmények alapján az egészségügyi szolgáltatók továbbra sem látják indokoltnak az egész testfelületet beborító védőruha alkalmazását. A felperes álláspontja szerint a szakértői vélemény, valamint az 1.M.386/2009. számú perben meghallgatott szakértő tanú, M.GY. ÁNTSZ régiós tiszti főorvosnak a szakértő tanúkenti vallomása között ellentmondás van. A felperes álláspontja szerint a szakértő kirendelése során a bíróság megsértette a vonatkozó szabályokat, különösen a Pp. 177. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. A kapcsolódó eljárásban a bíróság U.GY. professzort, egyetemi tanárt az MTA doktorát, toxikológia, megelőző orvostan, és népegészségtan-munkahigiénia szakorvost, számtalan tudományos mű szerzőjét a terület vitathatatlan szaktekintélyét az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet alkalmazottját rendelte ki eseti szakértőnek. A professzor azonban nem igazságügyi szakértő, ráadásul az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet (OMFI) alkalmazottjaként a másodfokú közigazgatási határozatot hozó OMMF irányítása alatt álló szervezet munkavállalója. Az OMFI alapító okirata alapján az alperes OMMF az OMFI középírányító szerve. Bár a szakértőként eljáró professzor a kiegészítő szakvéleményében a felperesi észrevételekre is figyelemmel hangsúlyozta, hogy nem az OMFI munkavállalójaként, hanem nyugdíjasként adta elő a szakvéleményét, ettől függetlenül a bíróságnak más szakértőt kellett volna kirendelnie, illetve a már elrendelt szakvélemény kiegészítését kellett volna kérnie más szakértő igénybevétele mellett. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. Hivatkozása szerint a felperesi állásponttal ellentétben az ÁNTSZ-nek az OMMF nem jogutódja. Az ÁNTSZ 2005-ben csak munkaegészségügyi ellenőrzésre volt jogosult, az OMMF - területi szervei útján - pedig csupán 2007. január 1-jétől látja el a munkabiztonsági és a munkaegészségügyi feladatokat a 295/2006.

(XII.23.) Korm. rendelet alapján. Egyebekben a közigazgatási hatósági eljárásban nincs szerzett jog, a munkáltatónak a mindenkor hatályos jogi szabályozás szerint kell megfelelnie az előírt munkavédelmi kötelezettségeknek. Az ÁNTSZ a munkavédelmi ellenőrzést több évvel megelőző időpontban más körülmények közötti vizsgálata során kibocsátott határozata nem releváns a perben felmerülő jogkérdés eldöntése esetén.

U.GY. soha nem volt sem az OMMF, sem az OMFI alkalmazottja, 2007. január 1-jével megvált az Országos Közegészségügyi Központ főigazgatói tisztségétől, amely szervezet egyebekben ezen időpontot követően nem sokkal később meg is szűnt. U.GY. - mint ahogy azt M.GY. is állította - nyugdíjas, és ilyen minőségében adta meg a szakvéleményt. Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes a 2010. február 4-én megtartott tárgyaláson a szakértő kirendelését nem ellenezte, kifogást a szakértő személye és szakvéleménye ellen kizárólag a már elkészült vélemény és kiegészítő vélemény ismeretében tett.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes megalapozatlanul sérelmezte, hogy a szakértő kirendelése során a bíróság megsértette a Pp. 177. §-ában foglaltakat. U.GY. - a felperes által sem cáfoltan - a szakvéleményét nyugdíjasként adta meg, és a perben egyéb olyan adat sem merült fel, amely bármilyen módon elfogultságára utalna. A szakértő nem vitásan a téma kiemelkedő ismerője, akinek elfogultságára a felperes maga is csak az elkészült, és a számára kedvezőtlen szakvéleményt követően hivatkozott, kellően megalapozott állítás nélkül. Tekintettel arra, hogy U.GY. elfogultsága sem jogszabály, sem a per adatai alapján nem volt megállapítható, a bíróság az általa készített szakvéleményt és kiegészítő szakvéleményt jogszabálysértés nélkül fogadta el az ítélezése alapjául. A M.GY. tanúvallomásában elhangzottak a U.GY. által rögzítetteket ítéleti bizonyossággal megállapíthatóan nem gyengítették. A Munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. tv. (Mvt.) 42. §-ának b) pontja szerint a veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, használatukra ki kell oktatni és használatukat meg kell követelni. Ugyanezen törvény 54. §-ának (2) bekezdése értelmében pedig a munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét, és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, munkavállalókat érintő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására.

Helytállón hivatkozott a bíróság a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről szóló 26/2000. (IX.30.) EüM

rendelet 4. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra, amely részletesen tartalmazza, hogy a kockázatbecslés körében a munkáltatónak milyen kötelezettségei vannak, különösen kiemelve a munkavállaló ruhájába, bőrébe, vagy bőrén át a munkavállaló szervezetébe felszívódó rákkeltő mennyiségének becsléssel történő meghatározása tekintetében [4. § (2) bekezdés b), c) pont]. A szakvélemény egyértelműen rögzítette, hogy a felperes által elvégzett kockázatértékelés nem felelt meg a kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. tv. (Kbtv.) és a 26/2000. (IX.30.) EüM rendelet előírásainak, kvantitatív kockázatértékelésről, vagy az inkriminált vegyi anyagok méréséről pedig nem volt dokumentáció fellelhető (kiegészítő szakvélemény, 3. oldal utolsó bekezdés). A szakértő azt is rögzítette - a jogszabályok pontos megjelölése mellett -, hogy a felperes a kockázatértékelést, kockázatelemzést illetően nem a hatályos jogszabályok szerint járt el (kiegészítő szakvélemény, 8. oldal 3., 4. bekezdés). Megalapozatlan azon felülvizsgálati érvelés, hogy a felperes a munkáltatói kockázatelemzés elkészítése során előzetesen kikérte a munkaegészségi szempontból a kockázatelemzés elkészítésének idején hatáskörrel és illetékességgel bíró ÁNTSZ megyei szervezetének véleményét, és a kockázatelemzésre, valamint a munkaruha és védőruha kiadás rendjére is kiterjedő jóváhagyását az akkor illetékes hatóságtól megkapta, amelyet a jelen per irataihoz csatolt. A munkáltatónak a hatályos jogszabályi rendelkezések szerint kell eleget tennie a munkavédelmi előírásoknak. Ebből következően azok változásait folyamatosan nyomon kell követnie, és az aktuális szabályozás szerint kell eljárnia. A 2005-ben készített kockázatértékelés - a szakvéleményben is felsorolt jogszabályváltozásokra, különösen a 2007. évi CLXI. törvényben foglaltakra figyelemmel - a munkavédelmi ellenőrzés időpontjában nem felelt meg a hatályos rendelkezéseknek. A közigazgatási eljárásban a felperesnek „szerzett joga” pedig nem volt. A szakértői vélemény alapján hangsúlyozandó, hogy a fej és a nyak védelme nem teljes egészében megoldott a felperesnél, az F. típusú porálarc és a szemüveg nem biztosít teljes lefedettséget. A munkaügyi bíróság az ítéletében helytállóan fejtette ki, hogy a felperes a 65/1999. (XII.22.) EüM rendelet 8. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi előírásokat is súlyosan megsértette, amikor a karcinogénnel szennyezett öltözet otthon történő mosását írta elő, amellyel a munkavállaló családtagjainak egészségét is veszélyeztette. A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróság ítéletét hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján. A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdés én alapul. A pervesztes felperes a felülvizsgálati eljárás illetékét leróta, ezért ebben a kérdésben határozni nem kellett.

Budapest, 2011. október 12.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó

Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő